

Жарко Војновић
Народна библиотека Србије, Београд
stevlovi@gmail.com

Иже ва светих часни књигољубац: патријарх Рајсије Јањевац

Сажетак

Култура српске средњовековне књиге природно је довела до рађања националне протобиблиотекарске праксе, чије се постојање може утврдити на основу проучавања историјске грађе везане за старе српске библиотеке. У доба османске окупације, кад долази до њиховог наглог пропадања, било је потребно радити на спасавању и конзервирању онога што је остало, на основу чега се могло радити и на њиховом унапређивању. Иако је у таквим условима било немогуће изградити чврст егзистенцијални систем у оквиру којег би књига испуњавала своју сврху, могло се активно настојати на обновитељском раду. Српски народ је имао срећу да неколико деценија за патријарха има Пајсија Јањеваца († 1647), човека који је велики део своје пастирске делатности обављао бринући се о књигама. Сачувана историјска грађа у виду записа на књигама сведочи да је он систематски радио на њиховом сакупљању и спасавању из запустелих манастира, на њиховом преповезивању и враћању у богослужбену функцију. Због свега тога он има несумњиво значајно место у историји као прототип књигољупца, повезујући свој књижевни рад са општом бригом за књигу као медиј хришћанског идентитета народа.

Кључне речи: патријарх Пајсије Јањевац, средњи век, књига, библиотеке, обнављање